

Vážený pán predseda a predsedníctvo snemu Združenia miest a obcí Slovenska, vážení členovia, milí hostia!

Vážim si možnosť byť tu opäť s Vami a vystúpiť na sneme Združenia miest a obcí Slovenska. Stalo sa to už akoby každoročnou tradíciou a ja si našu spoluprácu a výborné pracovné vzťahy veľmi cením.

Od momentu rozšírenia kontrolnej pôsobnosti na oblasť samosprávy, získal Najvyšší kontrolný úrad SR množstvo poznatkov o hospodárení obcí a miest, o práci zastupiteľstiev, primátorov a starostov, ako aj o práci hlavných kontrolórov. Za veľmi dôležité pokladám, že dochádza k zlepšovaniu poriadku v hospodárení miest a obcí cez prijímané opatrenia na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov, tento efekt je preukázateľný. Napriek uvedenému musím povedať, že v mnohých obciach nefunguje vnútorný kontrolný systém, ale ani systém vzájomnej spolupráce. Ešte stále sú obce, ktoré nemajú zvoleného hlavného kontrolóra alebo je jeho činnosť nulová. Na základe toho prichádzajú na NKÚ SR podania obyvateľov obcí so žiadosťou o vykonanie kontroly, pretože u nich vzniká podozrenie o oprávnenosti a preukázateľnosti realizovaných verejných výdavkov a úplnosti príjmov obce. Neraz sa obracajú na nás – ako na poslednú inštitúciu, ktorá by im mohla pomôcť a domôcť sa spravodlivosti. Je pre mňa prekvapujúce, keď o našu kontrolu žiadajú aj samotní starostovia, najmä tí novozvolení.

Vrátim sa ešte k hlavným kontrolórom miest a obcí – podľa doterajších skúseností najväčšie rezervy v ich činnosti sa javia v druhu kontrol, ktoré vykonávajú. Predovšetkým pri obciach tvoria len malý podiel ekonomické kontroly, veľmi často „zabúdajú“ kontrolovať hospodárenie obchodných spoločností založených obcami aj napriek tomu, že obchodná spoločnosť vykazuje skoro pravidelne stratu a znehodnocuje majetok obce do nej vložený. Veľmi, veľmi zriedka možno v pláne kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra uvidieť kontrolu účelových dotácií poskytnutých z rozpočtu obce, či mesta. Najčastejšie zistené nedostatky v poslednom období sa týkali nedodržiavania rozpočtových pravidiel najmä pri vykonávaní zmien rozpočtu, nedocenenia prínosu programového rozpočtovania pre hospodárne a efektívne vynakladanie výdavkov, pri používaní návratných zdrojov financovania. K existencii zistených nedostatkov prispeli aj hlavní kontrolóri, ktorí si v niektorých prípadoch neplnili ani základné zákonom predpísané povinnosti. A samozrejme aj poslanci, ktorí sa nezaujímajú, ako si hlavní kontrolóri svoje povinnosti plnia.

A nie je ani vhodné, aby ste sa Vy starostovia nechali obecnými zastupiteľstvami zbavovať Vašich kompetencií a zodpovednosti, ktoré prislúchajú Vám ako štatutárnym orgánom obcí. Zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce, či mesta, má zákonom o obecnom zriadení vymedzené kompetencie, do ktorých nepatrí schvaľovať pracovný a organizačný poriadok obce, poriadok odmeňovania zamestnancov, dohody o vykonaní práce, ako aj vykonávať pôsobnosť valného zhromaždenia v obchodnej spoločnosti založenej obcou. Toto všetko je vo Vašej kompetencii, Vy ste štatutárny orgán obce, či mesta, ktorý za to nesie aj zodpovednosť.

NKÚ SR sa snaží pôsobiť aj prostredníctvom odporúčaní ako Váš poradný orgán, odovzdáva výsledky svojej kontrolnej činnosti obciam a mestám cez svoje webové sídlo a tiež cez publikačnú činnosť o výsledkoch kontroly, cez prednášky našich kontrolórov. Približovať sa samospráve snažíme aj formou prispievania do regionálnych médií, v ktorých rovnako prezentujeme výsledky zaujímavých kontrol. Stretli sme sa s pozitívnym ohlasom na ponúknuté možnosti realizovať v budúcnosti prezentácie pre starostov obcí, ako aj pre hlavných kontrolórov v zameraní na kontroly, kde boli zisťované najväčšie nedostatky

NKÚ SR sa snaží teda pôsobiť konzultačne a partnersky nielen pre ZMOS, ale aj pre Združenie kontrolórov miest a obcí, ako aj Združenie prednostov obecných a mestských úradov, čo má svoj pozitívny odraz.

My na úrade si uvedomujeme, že ak chceme, aby naša práca bola čo najefektívnejšia, aby jej výsledky prinášali pre Vás stále vyššiu pridanú hodnotu, musíme sa aj my neustále zdokonaľovať, učiť sa, napredovať. Získali sme medzinárodný certifikát Efektívny používateľ modelu CAF. Úrad je prvou organizáciou v SR, ktorá získala tento titul. Ukončili sme medzinárodné nezávislé hodnotenie NKÚ SR (tzv. Peer Review). Úspešne sme ukončili realizáciu vzdelávacieho projektu a zavřšili implementáciu nového kontrolórskeho informačného systému.

Vieme, že život v obciach a mestách je veľmi rozmanitý a väčšina občanov sa najviac zaujíma o dianie v ich obci či meste, čo je pochopiteľné. O to je Vaša práca zodpovednejšia. Keď sa bude dariť miestnej samospráve, prinesie to prospech celej našej spoločnosti. Čo dodať na záver? Počas uplynulých 21 rokov miestna a územná samospráva vykonala obrovský kus práce i keď podmienky na všetku tú prácu neboli vždy jednoduché. Bolo treba z Vašej strany vyvinúť obrovskú snahu na vyriešenie mnohých zložitých problémov, ktoré Vás sprevádzali a ešte sa istotne budú aj v budúcnosti vyskytovať. Ale to je už Vaše poslanie, Vaša práca v prospech všetkých ľudí v obciach, mestách a vôbec na celom Slovensku. Dovoľte mi zaželať Vám mnoho úspechov pri plnení tohto poslania a takisto poďakovať za desiatky rokov, ktoré som s Vami strávil ako „poštár“, minister, poslanec a aj ako predseda NKÚ SR.

Želám Vám úspešný priebeh rokovania Vášho snemu.